

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

ÉS A SZILÁGYSOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Márcz. 15-től decz. 31-ig . . . 3 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
NAGY LÁSZLÓ.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón a gymnasium épületében,
hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jótányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Prolog

a szilágy-somlyói műkedvelő-társulat 25 éves fennállásának ünnepélyén, 1883. május 14-én.

Irta TAPODY TAMÁS. Szavaltta DOMBY ILONA k.a.

Vihar-kavarta Océán az élet,
Ezen hajózva küzd a népesalád,
Ki tudja, partra meddig és hogy érhet?
Ronsolt hajója szebb reményt nem ad.
De áll az árboz... áll ingathatatlan!
Villám csapása érte, zúzta bár;
S ha roppan is, ha recszen is viharban,
Még nem temette el a tengerár.
Vihar-czibálta zászlóján lebeg még,
Biztatja egy szó, jelszava: „reménység“!
E hányt hajó te vagy Somlyó s vidéke,
S a hányt-vetett nép rajt' ti hallgatók.
Kerestek egy hont, hol jóllét s a béke
Viditja kedvre a szomorkodót.
Keresni, ezt a sziv sugallja nektek,
A mit nem érte meg a büszke ész.
Ezért bolyongtatok ti hányt-vetettek,
Ezért lepett meg oly gyakorta vész...
De csak vezessen a remény, vezessen!
Nem zárhat el a révtől a vihar sem.
Mert szív-sugalma ad erőt a vészben,
Megóv a véstől és vizsálytól ez;
A nép üdülni kezd már-már kedélyben,
Borus egére már fény rezgedez:
E fény varázsa a „nemest s a szépet“

TÁRCZA.

Ki a szegény?

Oh nem az a szegény,
Ki kunyhóban lakik,
Ki folyton éheznek,
S soha jól nem lakik, —
De hű nővel fárad
Nyáron úgy, mint télen,
Hogy terhes családja
Meg ne haljon éhen.
Oh, mert a szeretet
Lakik kunyhójokban,
Mely biztatja őket
Az életbajokban....
Hanem az, a ki dús,
S palotákban lakik,
Folytonosan dőzsöl
S még is jól nem lakik.
Ki csábos nejével,
Télben úgy, mint nyárban,
Ki nem fárad a sok
Léha mulatságban.
Oh, mert szívök üres,
Nincs abban szeretet,
Mely édessé tenné
Nekik az életet!

PÁSKUJ LAJOS.

Kedvelteté meg a szivekben itt, —
Eszmény-világba lépteté e népet,
Meg-megzendítve dallos ajkait.
És zeng a dal... zeng, mit meg nem zavarnak —
Láncz-esörgetési a vad sorsharagnak.

Ne háborítsa a rideg valóság,
Ne háborítsa hát meg a jelent!...
Ne rettegjétek úgy a vén idő hatását, —
Eszményileg ez mást, — dicsőt jelent!
Igy nem dermeszti meg a sziv verését
A veszteségek ránk törő fagya;
Nem vesz erőt rajtunk a csüggedettség,
A mit örökbe ránk a sors hagyta...
Avagy örökbe mást mit is nyértek?
Haj! mily örökség táruul itt elétek!

Egy porladó rom... omladék hegyoldal, —
És egy folyócska, — a völgy zsarnoka!
Férget tanyáztat résein a köfal;
Kórót nevel két bástya homloka;
A hegy a völgyre hullva, azt, mit ember
Apolgat, épít, — eltemetgeti;
A Kraszna árka olykor, mint a tenger
Átkos szeszélyét hányszor hirdeti?...
Ime te sorstól üldözött közönség,
A zord világban csak ez az örökség!

De e valóra, ha a szivvarázsa
Terjesztheti ki eszmény-büvkörét,
Ugy, hogy szemünk a létet fénybe lássa,

Georgin ő nagysága.

(Beszély.)

(Folytatás.)

Szobámba nyitva, legelőbb is egy cigarettet gyurtam, s mint a kinek délután 5 óráig szabad ideje van, végig nyultam a pamlagon.
Miután még ebben a korban az embert a délutáni álmom nem kísérti, akaratlanul is kombinálni kezdtem, s ha nem voltam egy második Archimedes, azon — tekintve a viszonyokat még ma sem csudálkozom.

Tehát nem biznak bennem!

A mama ő nagysága ellenőrzi a tanórákat, nehogy vagy egyet elmulasszak, s pontosan kitarssam azokat: mert hisz' arról már meggyőződhettem, hogy az „anyai tekintély“ gyakorlása csak üres színlelés.

Tehát felvigyázat alatt állok, mint egy őrjárat, a mire külön figyelnek!

Georgin ő nagysága első sorban, azután a kezetlen őrmester, s végre a külön inas, mind csak arra vannak hivatva, hogy én reám vigyázzanak.

Elkeseredtem.

Eszembe sem juthat többé megismerkedni a bonnal, mert ha ezt megtenném, világosan

És ősi fényben a romok terét:
Akkor, oh akkor kincs a porladó fal,
Föltámadásra int a köhalom, —
Az ős dicsőség bűbajos sugárral
Aranykort himez a hegyoldalon.
S míg áradattal küzd a völgyi oldal,
Áldást regéltet ez ár a habokkal...

Eszmény-világba hát!... keressük ezt fel;
Hisz oly közel van: e falak között...
Láthatni harczt itt, hol ellenével
Szabad hazáért száz hős küszködött;
Megujul itten a szelid szerelmek
Tündéri éde... bűvös kelleme...
A bú s a bánat míg elszenderednek:
Álmodjuk át, mit élni kellene!
A muzsa fesse álmaink virányát,
Mit a való-létben szemünk alig lát.

Művészet bajnok-kedvelői, fel hát!
Itt a varázs-hely: múzsák temploma;
Éreztesétek a sziv s ész hatalmát:
Meghódol így az eszmények hona!
A sorscsigázta nép kedély-világát,
A mely boruról olykor földerül,
Század-negyednek számos napjain át,
Fel-felderíteni száz kebel hevül...
Légy üdvözölve hát dicső művészet!
S napszámosid — az önzetlen művészek!

Mig a hajótok' tengerárja hányja,
Üditsétek fel itt a sziveket,

állott előttem, hogy mind a kettőnket rendelkezési állapotba helyeznének.

Igyekeztem tehát elhítenni magammal, hogy ez a szerzetes élet nagyon kényelmes, miután nincs más előírva, mint napjában kétszer misét mondani „d. e. 11—12-ig, d. u. 5—6-ig.“

Elhatároztam, hogy kizárólag ehez tartom magamat, pedig megvallom — tekintettel az eredendő bűnökre — nem minden meghasonlás nélkül.

Egyel több — vagy kevesebb áldozat — gondolám — midőn feltekintettem az inga órára, mely velem szembe a falon olyan komolyan loginyázott, mint egy ellenőrzési szemle, s kérelhetlenül mutogatta az ötös számot.

Felpattantam, mintha riadót vertek volna, s a kezetlen őrmester előtt eldefillirozva, a következő perczben már Georgin ő nagysága s a mi kis Xevérünk előtt tisztelegtem.

Most is nehezen ment, de még is valamivel könnyebben, mint délelőtt, mert a kicsikével félórai harc után el tudtam hitetni, hogy az A betűnek két lába van, mint neki.

A mama ő nagysága azonnal ki is jelentette, hogy ez a siker mára tökéletesen elég, s a kis Xevért további kötelezettségei alól feloldva — utnak ereszté, nekem pedig egy legújabb francia regényt nyújtott által, kecsesen

És zengje... zengje szívetek danája
Szelid örömmel az erkölcsöket.
Ezer kebelre hatva gyujtsa lángra
A szent szabadság égi ihletét!
És kérve esdve áldást ránk s hazánkra,
Igy zengje az ajk a szív érzetét:
„Édes hazánk, szülőföldünk, vidékünk!
Megtettük azt, mit érted csak tehettünk.“

Fővárosi levél.

(Lóverseny.)

Budapest, 1883. május 8.

Valahára kisütött a nap, s az áprilisi idő, mely május első hetét elkomorította örökös esőzésekkel — meleggé változott. A felöltők elvándoroltak az almáriumokba, s a didergést föl-váltotta az izzadás korszaka.

A színházba járó közönség egy része a szabadba tódul vacsorálni, hogy a nedves szárnyu kis elriasztott madár füttyét hallgassa, mielőtt készülő fészkébe aludni tér. Pedig operánknak fényes estéi vannak újból. Turolla Emma ifjú olasz művésznénk vendégei, melyekben a már szabadságra bocsátott Perotti is brillíroz kedvéért, hamleti habozásba hozzák a szabadba vágyó közönséget: a „színházba menni“, vagy a „zöldben enni“ kérdésével.

De ne kezdjük az estéken. A májusi szép idővel a lóverseny idénye is megjött.

S mult vasárnap a versenyter tribünjei megtöltek elegánsnál elegánsabb közönséggel.

Nem is csoda! Az udvari páholynak is volt vendége a bájos Koburg hercegnő, kit gróf Károlyi Gyula a lóverseny-bizottság elnöke és pályabírája fogadott.

Igen jól sikerültek és a közönség folytonos fogadásai között a versenyek.

Mindenki meglegedve foglalta el kocsi-jában helyét, s örömmel látta a diszesebbnél diszesebb fogatokba szállni az elegáns világot.

A letűnt csillagu gróf Andrássy Gyula is föltűnt szöke hajával és szakállával. Hjah! Ő lepke módra változik. A bodrosfürtű délczeg — szénfekete parókás magyar miniszterelnökből — lett simább bécsi külügyminiszter. Most, mióta lemondott a hivatalos politikai szerepről, s fia a szöke Tivadar is képviselő — szöke lett ő is.

Egy csinos hölgygyel beszélgettem a lóverseny alatt, le s fel sétálva a népes tribüne előtti téren. Mutattam neki Andrássy Seniort.

— Ismerem, felelte ő — még ősi korából.

— Oh! Nagysád, feleltem én, én régebben ismerem, még fekete korából.

S a szép Rohonczy Ida, a nők kegyencze, mily eleganciával ugrott kis tilburijébe, hogy hajtson haza, monoclijával szemén, s ki tudja mennyi győzelemmel szívében.

Az új foldesurak is fényes batárokból vitték haza hölgyeiket. Hogy ne! Hiszen Jehova kegyelt népe már Budapesten futtat Schossberger lova is elvitt egy kis győzelmet.

megjelölve a helyet a hol elhagyta — hogy felolvassak.

Xevér becsapta maga után az ajtót, s mint a kalitjából kiszabadult madár vigan repült tova, hogy a bonnal szokott sétáját megtehesse, s ha őszintén kell, hogy szóljak, magam is szerettem volna ilyen sétákból a „felnőttek oktatásában“ részesülni.

Ezzel ellenkezőleg meg voltam győződve, hogy valóságos martir vagyok s a felolvasással csak azért lettem megbízva, hogy ingyen ne fizessenek s a kialkudott órákat fenekig ki-űritsem.

No de utoljára is jól vagyok honorálva gondolám, tegyenek velem a mi nekik tetszik — s mig ekként elmélkedtem — egyszersmind folyvást felolvastam, mert Georgin ő nagysága nem kötötte ki, hogy a mit felolvasok azt könyv nélkül is el kell mondanom, s ha egy pontot, vesszöt vagy egy egész bekezdést kihagytam is, nem találta értelem-zavaró sajtóhibának, sőt ki-jelentette, hogy igen kellemes felolvasó vagyok, s erre az élvezetre máskor is számolni fog.

Ugy véltem, hogy ezt a kitüntetést kötelességem megköszönni, de mig izegtem-mozogtam — hogy a formáját meglegjem, Georgin ő

A hajlott orru hölgyek szíve hevesebben dobogott. Mind egyszerre ittasodott meg attól a versenytől, melyben „Kaiser“ a Schossberger Nándor úr lova vitte el a „Bizza rám“ című ló elől a nyeresémet. „Eine von unsere Leuti“ sohajta mind, és a mieder szűk lett a kebelűs izraelita hölgyek derekán. Jövel polgári házasság, hogy én is keblemhez szoríthassak egy három emeletes házat, akarom mondani ennek tulajdonosnőjét. Mindenki gombjára akasztotta kerek jelvényét, a bementi díj jegyét. Ők! Isten kiválasztott népének hölgyei, arany láncokra függesztették. „Hány óra“ nagysád? kérdé egy szerény, csak keresztény jogászként egy ily láncos jegyű hölgytől. S ez nem app-rendelt meg! Czeljút érte. Egy gój van itt, kinek órája nincs, s ő fölénytel felelte: NNegy — helyesebben NNéty!

Mi kacagtunk! s ellátva hölgyeinket virággal, jó emlékekkel tértünk vissza, hogy még élvezhessük az estét a színházban is.

Visszajövet a szép Stefanie uton át a városligetbe vezetett utunk.

Eszembe jutott a szende arcú Stefanie trónörökösné, kiről elnevezték ez utat.

Boldog állapota! S ugy elméláztam loyális érzelmeimben, hogy leszáltam kocsimról, hogy a tő körül még egyet sétáljak.

Telve volt sandolinnal. Fele hölgy volt a sandolinozónak. Itt egy czwickeres, merész arcú hölgy, amott egy erős — nőiás, messzebb egy nyurga trainirozott dáma metszette a tő vizét dühösen lapátjával. Mily szokatlan látvány gondolám. Eddig a nők bájosan kormányozták a csolnakot, s a fekete rabszolgák eveztek. Ő volt az irányzó! Mint mindig az életben, arra haladunk, merre a hölgyek kis keze vezényel. S most maguk dolgoznak, futnak a sandolinkukban, hogy a hattyuk ijedve bujnak rejtek-hegyeikbe, elriasztva a tojásain ülő anyahattyut. Mi lehet ez kérdem egy mellettem álló reporter barátomtól.

— Oh maga naiv! Hát nem tudja, hogy Balaton Füreden sandolin verseny lesz, hölgyek is résztvehetnek benne, júniusban, s ezek mind pályázni akarnak.

„Brr! Feleltem én, ez akkor nem a szépség versenye lehet! — Én nem lennék a díjkiosztó bizottságban.“

— Miért nem? — Adnék én nekik díjat, hátha valahová kimennének versenyezni, elkapva a dícsőségtől — messze a tengerre.

Eszembe jutott, hogy az a barátom, eltevesztette pályáját. Jó diplomata lett volna belőle.

Én az izraelitákat, ha esetleg kiakarnám üzni, mind tengerészékké nevelném. Nagy díjakkal versenyre heccelném, s aztán leimádkoznám nekik a Borát, hogy seperje el a hullám őket.

Hasztalan lenne! Ha isten őket a veres-tengeren át vitte száraz lábbal, ugy bizonynyal a mi kis magyar tengerünket is kiszáritaná az ő számukra.

A szebbjeit különben lehet magam mentenem meg, mivel oly nagy szívem van. S miután a muszka háboru kilátásba van helyezve,

nagysága, hogy zavaromból kisegitsen — csókra nyújtá gyönyörű kis fehér kacsóját, melyet én, ugy össze-vissza kereszteztem a csókokkal, mint egy jámbor katolikus az ereklyéket.

Azt hittem, hogy buzgóságomba az illatos kis kézzel szembe tul mentem az illem határain, de az ilyen kihágásokért, a mint később is sokszor megfigyeltem — a nők nem szoktak szemrehányásokkal élni.

Egy sokat jelentő mosoly teljesen megnyugtató, hogy Georgin ő nagysága ezt a tulajdonság nyaláncságot megbocsájtja.

Feltettem magamba, hogy a legközelebbi alkalommal elnézését azzal hálálom meg, hogy a felolvasásokat a kialkudott órán tul megtoldom egy negyeddal.

Ha valamit elhatároztam, végre szoktam hajtani, ha a kivitel akadályokba nem ütközik, s itt arról szó sem volt, mert Georgin ő nagysága meglepetésemre épp oly előzékenyen fogadta, mint az ezredes ur, midőn kegyelmes uramnak czimeztem.

A második, harmadik — így tovább a következő napokon a kis Xevér nagy öröme a pralectiokra mind kevesebb-kevesebb, a felolvasásokra pedig mind több-több idő jutott, mert

minden magyar ifjunak kötelességévé teszem, szorítson keblére megmagyarosítási szempontból egy izraelita hölgyet. Jövel polgári házasság. Mind magyarokat találjon itt az orosz!

Már Csángónk van elég. Annyit behoztak, hogy most csak győzzék munkával és birják etetni.

Szeged kitett magáért érdekükben, meg is érdemli, hogy most, mint a legmagyarabb város egyetemet nyerjen.

Alkalmasint meg is fogja kapni, bármennyit veszekednek ma is érte szegény Treforttal.

Mig kün a versenyen a lovászok hajtják a trainirozott paripákat, izzasztják, ütök, verik, addig Trefort izzad itt a püspök és tanfériak re- és duplikájától. Én meg izzadok, hogy kész legyek cikkemmel a posta menetelig, hogy megjelenhessen Szilágy-Somlyón, a legszebb táju kis városban, s a legszebb szemek elolvashas-sák kicsiben mint mulatunk mi itt nagyban, a fővárosban.*)

BOGDÁNOVICS GY.

Műkedvelők jubileuma.

Műkedvelő-társulatunk fennállásának 25-ik évfordulóját diszélőadással ünnepelte meg pünkösdi másodnapján. Huszonöt éve mult, hogy a társulat megkezdte nemes tevékenységét, ünnepélyesen hozva színre 1858. május 10-én Szigeti „Vén bakancsos“-át, s azóta szakadatlan egymásutánba nyújtott lélekmesítő élvezeteket közönségünknek a legkitünőbb nemzeti és classicus művek színrehozatalával. De huszonöt éves működése derék társulatunknak s hatása szellemi fejlődésünkre nem volt az egyedüli haszon, mely azon buzgók fáradozásai-ból városunkra háramlott. Itt áll állandó színházunk, berendezve, felszerelve és örök emlékjelül s a buzgók lelki jutalmául ama sok jótékony-ság, melyet a társulat működése folytán tett.

A társulat 25 éves történetéről egy közelebbi cikkben szándékozván megemlékezni, ezuttal az ünnepély lefolyásának referálására szorítkozom.

Az ünnepély a „Hymnus“ éneklésével vette kezdetét, előadva a műkedvelő-társulat összes személyzete által zenekísérettel Lukátsffy Ödön ur vezetése mellett. Az ének elhangzása után a műkedvelők koszorujában közönségünk kedvence, kitűnő előadásáról széles körben ismert s pár év előtti műkedvelő Domby Ilona k. a. jelent meg ritka művészettel adva elő az alkalmi költeményt, melyet lapunk vezére Tapody Tamás gymn. igazgató-tanár fenkölt szellemmel irt ez ünnepélyes alkalomra. A hallgatóság, mely zsufolásig meg-

*) E szép levél gyors szárnyakon repült ugyan hozzánk s még is a mult számból kimaradt, hanem azért becse ugyanaz maradt. Fogadja ismételt üdvözetünket a szelleműs író! Szerk.

a megtoldott negyedek progressive emelkedtek, s miután már a vacsoráig beoszthatók nem voltak, Georgin ő nagysága az ő női finom tapintatával — beosztotta vacsora utánni olyan órákra, melyek alatt az ezredes ur az ő jelentéseit szerkesztgette a bécsi udvar számára.

Rám nézve ugyan, mint pajkos fiatal emberre terhes volt e szolgálat, de mégis könnyebbnek találtam a sorhadinál, s hozzá még nem kellett jelentéseket szerkeszteni.

A positiom előnyeiről fogalmam sem volt, mint egy valóságos tényleges szolgálatbeli osztály tábornoknak, mert nem hogy támodást mertem volna intézni ez vagy amaz irányban, de határozottan azon meggyőződést tápláltam, hogy ha tul lépek a sánczokon, s akár Georgin ő nagysága, akár a bonnra feltekintek — tüstént megkapom az „abfertigungot.“

Moderáltam tehát magamat, s ezen az osztoba hadi terven majd nem az egész jövőm hajtörést szenvedett, mert a tartozkodásnál — nők körül s az ellenséggel szembe — nincs szerencsétlenebb tactica a világon.

(Folyt. köv.)

tölté a színház minden zugát, osztatlan tetszésnyilatkozataival halmozta el mind az előadót, mind a „Prolog” lelkes szerzőjét.

Ez után kezdetét vette az előadás. Remekbe készült alakokkal, Józsa Oszkár urral a vénbakancsosban, akár most jött volna élénk Taliánországból, honnan az obsitos bakák szoktak hazakerülni, oly kitűnő maszekkal, rutinirt játékkal. Laci huszárbán Lászlóffy István ur olyan nyalka legénnyt mutatott be, hogy bizony megakadhatott rajta az ember szeme. Kedvvel és jól játszott. Ilon kitűnő személyesítőt talált Szathmáry Erzszi kisasszony kedves alakjában, kellemes hangjában s megszokott színpadi othonságában. Bund Matild k. a. Lidit játszta élénken, kedvesen; csengő népdalait a közönség tapsolta, megújráztatta, Veres koresmáros és Friczi fia szerepei is jó kezekben voltak. Elsőt Ruszka István ur adta, kifáradhatlan szorgalommal dolgozva s domborítva ki szerepe minden előnyét. Fricziben Virág Gyula ur, ugy kitűnő alakjával, mint felfogásával érdemelték ki a közönséget és tapsokat. Igen jó alak és masque volt a Rektoré is, kit Józsa Adolf ur mindvégig öntudatosan s gyakorlottsággal alakított. Kisebb szerepekben: Kovács István ur (huszárkáplár) Barathy Mihály ur (örmester) Pista (bojtárfiú) J. Gyulus, egyik legélénkebb kis alakja az előadásnak, Keresztes Károlyné urnő, Szathmáry Irén, Faragó Ilona, Huberth Mariska, Ruszka Erzsike, Józsa Bella, Farkas Matild, Zipfinger Klára, Végh Irma, Szabó Gizella kisasszonyok, Erdődy, Somogyi, Halmágyi, Farkas F. Lengyel, Páskuj I., Gera A., Némethy Zs., Kátai J., Gámenczy L., Benkő I. urak működtek közre s emelték az összhangot. Tizenegy és fél óra volt midőn a függöny legördült. De a hallgatóság zajos tetszésnyilatkozatai ismét felvonatták azt, hogy az egész személyzetet s annak kitűnő főalapjait megtapsolhassák, megéljenezhessék ismételten.

Rövid szünet után kezdetét vette a vacsora, lelkes felköszöntésekkel, melyek még a hajnalban is folytak a hosszú asztaloknál, hol az „öregek” ültek. Hajh! a szónoklatban nem versenyezhetünk bizony mi „jeunesse dorée” a „régikatonákkal!” Domby Károly, Nagy László, Szathmáry Dániel, Domby László, Józsa Gyula felváltva emlékeztek meg jeleseinkről, a jelen- és távollevőkről, érdemmel egymásról, mint a műkedvelő-társulat uttörőiről, a mostani fáradhatlan igazgatóról Józsa Gyuláról, s arról, kit közönségünk nem szokott soha megtapsolni, s iránta elismerését kifejezni: Mártonffy Miklós-ról, a kifáradhatlan buzgóságu sugóról.

Mig ott benn a nagy asztal mellett a szellemek humor-harcza folyt, kinn a teremben pezsgő kedvvel járta a „fiatalság.”

Ritkán volt annyi sok szép asszony és leány egy koszoruban, mint ez ünnepélyen. Képviselve volt a vidék intelligenciája, kiknek neveit felsorolni szűk terünk nem engedi meg.

Igen természetes, hogy napvilág, még pedig heves sugarakkal kísérte pihenni az 5 óra tájt osztani kezdő közönséget.

Rekesszük be tudósításunkat azon forró óhajjal: éljenek soká a műkedvelő-társulat buzgó s önzetlen tagjai, s adjon nemes gyönyört lelkeikbe ezután is és mindenha a műzsa ihlete!

MANFRÉD.

Hireink.

— **Lapunk szerkesztője** 8—10 napi időre tegnapelőtt eltávozott Kolozsvárra a ref. egyházkerületi közgyűlésre. Távolléte alatt a szerkesztéssel a lapvezért bízta meg.

— **Emlékeztetés** 10. év utáni találkozássra. Az 1874-ik évben alkotott szerződés értelmében, üdvözléssel emlékeztetem Takács Lajos, Szabó László, Ladányi Gyula, Kiss Péter, Lada Sándor, Dombi Lajos és Gacsál János barátaimat arra, hogy a jövő 1884-ik év május hava első vasárnapján, Debreczenben, a nagy templomban, délelőtti isteni tisztelen megjelenni köteleztük magunkat. Fájdalom, hogy ez emlékeztetés

Vekerdi Gyula és Székely Ferenczhez nem szólhat! Ők ott pihennek már a sirban, s csak emléküket fog jelen lenni, az egykoron 10 év utáni viszontlátás reményében megkötött szerződés határidején. Midőn pedig ezt, megbízatásomhoz híven, egy évvel a találkozás előtt, ezennel nyilvánosan tudatom: egyszersmind hön kívánom, hogy adjon isten boldog viszontlátást! Nagyváradon, 1883. május 6-án. Kun Béla s. k. ev. ref. lelkipásztor.

— **Nyilatkozat.** Alolirtak kijelentjük, hogy Nagy Ferencz sz.-n.falusi postamester és gazda-tiszt és Rózsa Sándor sz.-n.falusi ref. pap közt a „Szilágy és Vidéke” 1883. évi 13. és 14-ik számaiban a „Nyilt-tér” rovat alatt felmerült becsületbeli ügy — előttünk, mint becsületbíróság előtt mindkét fél becsületének sérelme nélkül elintéztetett. Veres Lajos elnök. Simó Ferencz. Gencsi Sándor. Nagy Domokos. Nagy László.

— **Az ideai földtani fölvételeket** egy dr. Hoffman Károly, Matyasovszky Jakab, Lőczy Lajos Pető Gyula és dr. Koch Antalból álló izottóság fogja Arad- és Szilágy területén eszközölni.

— **Olvastuk** a „Szabályzatot a sz.-somlyói rendőrség részére” üdvözljük derék polgármesterünket, hogy rendőrségünket megrendszabályozta, kérünk az éjjeli őrség számára is hasonló rendszabályt.

— **Azon t. gazdasági egyleti tagok,** kik a nyhloxera mentes amerikai szőlő-magvak átvételére előjegyeztették magukat, s e magvak elvetése, kikélese, fejlődése stb. körül teendő jelentések beadására kötelezve is — miután már a küldött 4-féle amerikai szőlő-magvakat átvették, azoknak mikénti elvetésére nézve a nmlgu földmívelési miniszterium által leküldött utasítást a gazd. egylet helyiségében olvashatták is — ezennel felkéretnek, mikép május hónaptól kezdődőleg szeptember hónapig bezárólag, minden hónap végén sziveskedjenek egyleti titkárhoz jelentést tenni, a melyben a megnevezendő szőlő-magvak vetési ideje, kikelt mennyisége, (száma) százalékokban, venyigék átlagos hossza, száma tőkénként, izére (tökéletes, tökéletlen. semmi) levelek kimérése; zöld, sárgás, vörhenyes (egészen vagy csak a széleken) barna, száraz. Időszak, a melyben történt a levél-hullás és fedés; elemi csapások (fagy, jégeső, betegségek (odium, fekete fenésedés), rovarkárok (tortrix stb.) és netaláni jegyzetek teendők. Minthogy a gazdasági-egylet ezen szőlőmagvak tenyésztését és az arra szolgáló adatok közvetítését a nmlgu miniszteriummal szemben épen a szőlőtermelők érdekében vállalta el, ebbeli kötelezettségének csak akkor felelhet meg, ha a t. egyleti tagok is nem mulasztják el a havi jelentéseket megtenni, önként értettvén, hogy a jelentésben mind a 4 fajta szőlőre s akként kell kiterjeszkedni, hogy a fejlődésnek csak azon fokát, mely azon hónapban észleltetett — kell a jelentésben felemlíteni, körülírni. Sz.-Somlyó, 1883. ápril 29-én. A gazdasági egylet. igazg. választmánya.

— **Értesítés.** A sz.-somlyó vidéki gazdasági-egylet részéről közhirrre tétetik, mikép: a talajmívelés hathatós előmozdítására szolgáló, fazakas agyagból gyurt és a gazd. egylet által szinte fazakas mesterrel készített 3 nagyságú alagcsövek elkészítésére megrendelések elfogadtatnak, és pedig következő áron: 1) A 35 m.m. belvilágu átmérőjű csövek 100 drbja nem tagoknak 2 frt 50 kr, ezre 25 frt. Ugyanez tagoknak 2 frt 37 kr, ezre 22 frt 50 kr. 2) A 65 m.m. belvilágu átmérőjű csövek 100 drbja nem tagoknak 3 frt 50 kr, ezre 35 frt. Ugyanez tagoknak 3 frt 32 kr, ezre 31 frt 50 kr. 3) A 94 m.m. átmérőjű csövek 100-a nem tagoknak 5 frt, 1000-re 50 frt. Ugyanez tagoknak 100-a 4 frt 75 kr, 1000-re 45 frt. Az alagcsövek hossza 330 m.m. A megrendelések elébb mint a szükséglet beáll, az egylet igazgatóságához Szilágy-Somlyóra intézendők. Az árak helyben értetnek. Sz.-Somlyó. 1883. május 16. Az igazg. választmány. — Ezzel kapcsolatban felemlítjük, hogy az erdélyi gazdák vándor-gyűlése folyó évi okt. 13—15. napjain N.-Enyeden fog megtartatni. E gyűlés értesítésének közlését terünk miatt a jövő számra vagyunk kénytelenek hagyni.

— **A műkedvelő-társulat jubilearis ünnepélye** folyamán, a társulat igazgatóságához két üdvözlő irat érkezett, egyik a zilahi műkedvelő-társulattól a következő tartalommal: „Műkedvelő-társulat elnökségének. Sz.-Somlyón. Szomszédai barátsággal üdvözljük önöket 25 éves fennállásuk alkalmával, mint Thalia nepei sokáig éljenek”, — a másik távirat alakjában megyénk közszeretben álló alispánjától, ki a műkedvelő-társulat első előadása alkalmával játszta a czimszerepet: „Műkedvelő-társulatnak Szilágy-Somlyón. Testem betegen görnyed itt, de lelkem veletek ünnepel. Áldás küzdelmeitekre. Zilah. 1883. május 4-én. Az ötvennyolczadiki vén bakancsos.” A két üd-

vözlő-irat, lelkes éljenzések között olvastatott fel előadás végeztével a közvacsora folyama alatt.

— **Szerencsétlenség.** Folyó hó 12-én d. u. Róth Ignác malaczörző fiu örözt jóságának megmentése végett a Krasznába ugrott, s két bojtár szemelättára, kik megmentésére mit sem tettek, a vízbe fult. Szégyen az emberbaráti érzelmekben szűkölködő síhederekre!

— **Segédszolgabíróvá** a tasnádi járásban f. hó 16-án a megye bizottmánya által a körünkben is előnyösen ismert Bölöni Bálint választott meg.

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfia Szilágy-megye alispánjához egy a „Partium” jogtörténeti multját s jelenét tárgyaló levelet intézett. A levél a megye gyűlésén éljenzés közt olvastatott fel. Sajnáljuk, hogy e kedves hírhez csak lapunk bezártakor juthattunk.

— **A sz.-somlyói gazd. egyesület** új választmánya folyó évi ápril 29-én tartott gyűlésén a szántás-versenyt f. évi szept. 3-án, a lóversenyt aug. 26-ára, az állatkiállítást aug. 24., 25-re, a termény-kiállítást nov. 9—11-én határozta el megtartatni. Részletes programot esetről-esetre közlünk.

— **Falbeomlás.** Domby László ur Bemtéri házának ujitása körül egy cigány munkásra dolgozása közben f. hó 10-én a szomszédos Lázár J.-né urnő épületének egy kis tűzfal része reá omlott, szerencsére azonban az illető csak csekélyebb ütést kapott.

— **„A Szamos” május 10-iki számából.** Szatmármegyo május 2-iki közgyűlési határozata, melylyel a 13 turmenti községnek Ugocsa megyéhez való átesatolását kimondta, teljes szövegében a következőleg hangzik: Az állandó választmány betérjesztett határozati javaslat indokainak első része egyhangulag elejtetvén, miután Egy Endre biz. tag indítványát visszavonta, Kispalád, és Bote palád községek részéről beadott folyamodás pedig, — mint a melyben foglalt kérelem befejezett ténynyé vált figyelembe nem vétetett, 67 szavazattal 20 szavazat ellenében az állandó választmánynak az ügy érdemére vonatkozó javaslatával egyezőleg határozatilag kimondatott, hogy folyamodó községeknek Ugocsa megyébe leendő átkebelezési kérelmére vonatkozó 241/1882. bj. sz. a. kimondott vélemény, melyszerint ezen községeknek saját kérelme folytán remélt jobb jövőjük teljesülése részünkről nem akadályozható, jelen alkalommal fenntartatik azon hozzáadással, hogy 13 községünknek Ugocsa megyébe leendő átkebelezésével, a Szilágy-megyében megindult hasonirányu mozgalom folytán községeink elszakításával egyidejűleg Szilágy-megyből hozzánk vágyó s természetileg ide gravitáló 37 községnek okvetlen bekövetkezni kellő átesatolását reméltük és reméljük, mi által a házi adó behozatával a megyékre sulyosodó teher Szatmármegyét kevésbé érinti, mert a 13 község elszakításával előálló különbözet a Szilágy-megyből egyidejűleg ide csatolandó községek által előnyösen egyenlítettnek ki.” (Tehát Károlymegye nem akarja e községek remélt jobb jövőjének teljesülését akadályozni. Oh mily megható példája az emberszeretnek! De nagyralátó terveiert évek hosszú során át volt szive a közös teherviselés századában megtagadni e vidéktől minden javadalmazást, noha kötelezettségei teljesítését folyton kérelmetlenül követelte. Valóban megrendül az emberben az igazságérzet, midőn látja, hogy az édes anya, ahelyett, hogy orvosolná gyermekei sérelmét, vándorbotot adva kéro kezeikbe, ismeretlen bujdosásra világgá bocsátja őket s mostohák után terjeszti karjait és ezeket akarja melengetni az ős családi tűzhely lángjainál! Minden izét darabokra lehet szedni e dicsitelen határozatnak, Ki hinné, hogy Szilágy-megyéből 37 község természetileg ide vágyik s ezeknek átesatolása okvetlenül be fog következni? Vajjon ki merné feltételezni, hogy Szilágy-megye hűtlen multjához? És nem álmolátás-e, hogy e 37 mostoha gyermek csupán csak házi adó növeléséhez fog járulni s nem áll időnkint elő igényeivel? A csekei sirkertnek porladozó halottja, megtagadott nagy Kölcseink, mit szól a te üdvözült szellemed ahöz, hogy öröködben méltatlan unokák igit gazdálkodnak!? A zöld asztalt, mely felett egykor a hon-szerelem, fajunk fenntartása és az alkotmány ápolása felől mondott csodás beszédeiből a szent lelkesedés varázs-szózata zengett, most 67 gyászmagyar üli körül, kik a fekete önérdék pislogó mécsétől nem látva a napot, romba akarnak dönteni mindent, mit alkotál! Gyászmagyarkák ne örüljeteek oly nagyon az olesó diadalnak!)

— **Jó szüretet várhatunk.** A tizennegyedik századtól kezdve minden 83-as év igen bő szüretet adott, különösen az 1583-iki bortermésnek mennyiségileg és minőségileg rendkívüli voltát a rajnai krónikások nem győzik dicsérni.

— Gyilkos korcsmáros. Mint a kolozsvári „Ellenzék” írja, Apahidán a minap Rosenfeld Abraham korcsmáros egy Olteanu Juon nevű paraszt legényt agyonlőtt, állítólag azért, mivel az 7 krajczarral adása akart maradni. Rosenfeld nem akart hitelezni, a miből lármá, dulakodás keletkezett; a korcsmáros a verekedés folyamában elővett egy revolvert s hátulról bele lőtt Olteanu nyakába; mikor a szerencsétlen megfordult, még két lövést kapott, az egyiket arczába, a másikat szívébe. Rosenfeldet természetesen elfogták és bekísérték Kolozsvárra.

— Iparosaink és a svájci kiállítás. Most midőn a Debreczenből Párisba és vissza rendezendő kirándulás előmunkálatai még folyamatban vannak, nem lesz felesleges iparosaink figyelmét felhívni a folyó évben rendezendő svájci országos kiállításra, mely annyiban áll összefüggésben a párisi kirándulással, mennyiben e kirándulást rendező társaság alkalmat nyújt a résztvevőknek, hogy könnyű szerrel, aránylag csekély költséggel a Svájc nevezetesebb részeit beutazhassák, a Zürichben rendezendő orsz. kiállítást megtekintik, ezenkívül természetesen Párisnak a világ városának remekeiben is gyönyörködhetnek. Midőn 1880. február 29-én a Szt. Gotthárd hegy átfurása ténnyé lett, s a svájci és olasz mérnökök kezét fogtak a hegy óriás gyomrában egy hüvelyknyi pontossággal kiszámított központjában, mely jelezte a tudomány diadalát s a nemzetközi forgalom évezredek óta fenálló természeti akadályának lerombolását, legott felvetetett az eszme, e történelmi nevezetességű események Zürichben egy országos kiállítás rendezése általi megünneplése tárgyában, hogy ezzel a svájciak a Szt. Gotthárd alaguton át utját vevő civilizált világnak bemutatnák kultur fejlődésüket és ipari haladásukat. A lelkes vízhangra talált szerény körű kezdeményezésnek a mai napon Zürichben megnyitott országos kiállítás mutatja nagyszerű eredményét, mely kiállításnak imponáló körvonalait eléggé feltűnteti már magában a résztvevő kiállítók száma, mely jóval felül mulja az ötezeret. Reánk magyarországiakra uézve a svájci kiállítás kétszeres érdekel bir az imént megindult saját szervezési munkálataink alkalmából, s épen ezért örvendünk, hogy hazai iparosainknak a párisi kirándulásban való részvétele által egyuttal alkalom nyújtatik Svájc gyönyörű vidékének és a zürichi kiállításnak megtekintésére. A kirándulás tárgyában előzetes felvilágosítást ad a kirándulást rendező társaság megbízottja Virág Lajos főjegyző ur Sz.-Somlyón.

— Az új ötven frtos bankjegyek f. év őszén fognak kibocsáttatni; a régi egy frtos bankjegyek pedig június hó elsején vonatnak ki a forgalomból.

— A kir. kuria elvileg kimondta, hogy a közgyám által, hivatalos hatáskörében, az árvagyony kezelése körül elkövetett vétségekért a község felelős.

— A főrendiház elnöki méltósága, mint a „Nemzet” írja legközelebb be fog látni. E méltóság jelöltjeül Szőgyéni-Marich László eddigi alelnököt emlegetik s Cziráki Jánost.

— A zilahi m. kir. állami tanító-képezdében az idei tanító-képességi vizsgálatok folyó évi június hó 26- és következő napjain fognak megtartatni. Jelentkezni akarók szabályszerűleg fölszerelt folyamodványait — illetékes tanfelügyelőségeik útján — alólirotthoz június 15-ig küldjék be. Zilahon, 1883. máj. 7. Faluvégi Albert képviselő.

— Öt ember villámtól sujtva. Közelebből öt nyiregyházai parasztleányt utközben nagy vihar ért. A zuhogó eső elől egy ház eresze alá menekültek: abban a pillanatban a villám lecsapott a házra, a legények közül kettő azonnal szörnyet halt, három megsebesült és hallásukat még ma sem nyerték vissza. A három hözzül az egyik két napig feküdt; jobb kezét s lábát most sem bírja. Az agyonsujtottakat, kik testvérgyermekek voltak, nagy részvét közt temették el. Temetésükön életbe maradt társaik is jelen voltak.

— Debreczeni párbaj. debreczeni specialitás, de elég amerikai. A párbajozó felek V. A. és H. E. kisaszonyok, a felsőbb leányiskola növendékei. A kisaszonyok még addig ismeretlen okok miatt össze koczeztak s a csetepatét V. A. kisaszony részéről természetesen kihívás követte. A kihívás elfogadtatott és a segítők abban állapotok meg, hogy feleik sorsot húznak és a kinek a fekete golyó jut, az köteles szép „frou-frouját” levágni. A sorshúzás annak rendje módja szerint megtörténvén, a fatum H. E. kisaszonyt érte utól. Hogy az elégtétel tökéletes volt, abból gyanítja a „Debreczeni Ellenőr,” mert a kisaszony közelebből „frou frou” nélkül élvezte a kellemes májusi levegőt.

— A krasznai növendék ifjuság e hó 13-án, Pálfi Róza k. a. tanítónő vezetése alatt szini-elő-

adást rendezett. Dolnai Gyula „Az atya gyógyszeré” című 3 felvonásos, növendékek számára írt darabja került színre. Az ifjuság a várakozásnak reményen felül felelt meg, egytől-egyig mind meglepő ügyességgel s bátorsággal játszottak. Volt taps, banquette elég. Előadás után, hogy a „kis műkedvelők” öröme teljes legyen, ropogós csárdásra gyújtottak a cigányok s csak az éjfél utáni két óra vetett végett e valóban sikerültnek mondható mulatságnak. Tudtunkkal első, de reméljük, hogy nem egyszer-mind az utolsó is.

— Elhaltak: Rusz Juon 50 éves, május 12-én (vizbe fult.) — Orosz György 70 éves május 14.

CSARNOK.

Báthori árnya.

— REGE. —

I. A sárkány-fogakról.

Volt örömrivalgás a megértett tervre, Vágyva-vágytak menni arra a „várhegyre.” Földalatti utat törni mélyet addig, Mig el tudnak érni a közel tó partig, Ott védfalt emelni küzdelem helyének: Égtek már a vágytól ifjak és a vének . . , Asszony s gyenge lányka nem gondolt ma másra, Száztagu család kész az elindulásra.

Mégis van kivétel! Egy szelidke lányka Bácsikája ujján egyet-egyet ránta; Titkos suttogással, szinéből kikelve Kéri egy-két szóra, kéri esdekelve. Mig a lelkesültség száz kebelben ujjong És a bükkös erdő vigbeszédttől zsong-bong: Bátorunk hugával rengetegbe tér el Szólni titkosan a sápadó testvérrel; Várja mit beszélhet, annyit mért sohajta Alabastrom arczu huga rózsá-ajka? „Bácsi, édes bácsi! szól a lányka halkan, Nem leszesz szerencsés, meglásd, a hegyaljban. Rémmülettal telten nő a borzadályom, Nem hagyott nyugodni, nem e kinos álom. Láttam azt a sárkányt, láttam azt a harezot, Mit tervezgetel, mit vivni úgy kívánsz ott. Haj! mit építetek ott lent édes bátya, Mit sem ért leroskadt, tóba hult bátya. S jött a sárkány, jött ám! nem is egy, de öt—hat Gondold meg csak, ekkor rátok ott mi várhat! Mint madár a férget, úgy emészettek föl . . . Mentsen isten téged s minket ily szörnyektől! Én nem is hiszem, nem, hogy ne lenne több ott, — Te se, más se látta a sárkány-barlangot. S mért is úgy keresni sárkányt készakarva? Nem lelünk mi jobb helyt itt északra tartva? Hol szelid patak foly vaddús berkeken át, Bizton élhetné le, bárki ott a napját. Ugy-e édes bácsi! mért rettegénk folyvást, Biztosabb vidéken lelhetünk mi nyugvást.

Fölkelté e szókkal bátyja szive harezát, Bár szinlelt mosollyal nézi huga arczát, „Csak te félj! — susogja — illik ez tenéked Gyengéd ovatosság a te diszed, éked, Jól jegyezd meg ámbár: több okod van félni, Ha itt, hol kívánod fognál lakni, s élni. Nem azért tanyáztunk fent az ormon itten, Mintha nem találnánk helyt a lenti völgyben; Oh van itt e tájon jobbnál jobb, szebb lakhely, Csakhogy meg van rakva kapzsi emberekkel . . Emberekkel, kiknek e föld őslakása Bosszut ingerelne más nép foglalása. Inkább nézz szemébe a nagy szörnyetegnek, Mint az emberekre, kik bosszúra kelnek. S már ha foglalunk tért foglaljuk el aztat, Mely bosszúra senkit ellenünk nem izgat. Békés boldog élet vár ott rád gyönyörrel, Szörnytől biztosítva, játszi vidám kedvvel.” Mint az éj-homályra gyúl a hajnal pirja. E beszéd a lányka arczát lánggra gyújtja. Megnyugodva tér hát a zsongó tömeghez, Mely már vágy’ közelgni a kitűzött helyhez.

(Folyt. köv.)

TAPODY TAMÁS.

Piacziárak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó május 11.	Zilah május 12.	Tasnád május 14.	Sz.-Cseh május 10.	Kraszna május 15.
árak krajczárokbán					
Buza	682	666	720	720	700
Kétszeres	552	565	640	—	630
Rozs	536	500	520	—	—
Árpa	—	500	—	—	—
Zab	228	240	220	250	265
Tengeri 100 kiló	438	420	440	370	480
Széna 1 kiló	400	540	400	500	360
Marhahus	40	40	40	38	40

Értesítés.

A szilágy-somlyói koresmai jogok iránti per már teljesen bevégeztetvén, a perfolyam tartamára birói zár alá helyezett regale jövedelemből begyűlt s legnagyobb részt a krasznamegyei takarékpénztárba elhelyezett összeg felosztása felett intézkedni s egy-szersmind a birtokossági választmány jelentését, zárgondnok számadását megvizsgálni, — és esetleg több — a birtokosságot közösen érdeklő más ügyek felett tanácskozni, — folyó évi június hó 16-án d. e. 10 órakor Szilágy-Somlyón, a városház tanácstermében tartandó birtokossági gyűlésre, van szerencsém czimedet meghívni.

Kolozsvártt, 1883. ápril 28.

24—1—1

Br. BÁNFFY ALBERT.

Hirdetés.

A „kisbirtokosok országos földhitelintézete” részéről van szerencsém ez. intézetet igénybe venni szándékozó birtokosságot értesíteni, hogy nevezett intézetnek a sz.-somlyói járásbiróság telekkönyvi területére alólírtt a megbízottja.

Tájékoztatásul közhírré tenni kívánom, hogy: a záloglevél-kölcson kétféle, u. m. 33¹/₂ és 17 év alatt törlesztendő. Az előbbiek a tőke évi 7¹/₂ %-ára rugó 67 előleges félévi részletben, — az utóbbiak pedig a tőke évi 10 %-át tevő 34 ugyan-csak előleges félévi részletben fizettetnek vissza.

Alólírt megbízottnál 300 frttól — 10000 frtig terjedhető kölcsön-üzletek vihetők keresztül.

Részletes felvilágosítással szolgál Sz.-Somlyón, 1883. május 1-én.

LUKÁCSFFY ÖDÖN,
ügyvéd.

21—3—3

BOR-ELADÁS.

3000 liter kitünő minőségű tasnádi 1878. évi termékű jól kezelt bor eladó. Értekezhetni Juhász Lajosnál Sz.-Somlyón.

25—1—1

A szilágy-somlyói nyomda-részvénytársaság 1883.